בג:

לי: אם כן למה כתב לה וכו': ותימא ליה

מכל מילי 'םליקת נפשך אמר אביי יד בעל

השמר על התחתונה ואימא מפירי אמר אביי

יבוצינא מב מקרא ואימא מירושה אמר אביי

מיתה שכיחא מכירה לא שכיחא וכי מסליק □

איניש נפשיה ממילתא דלא שכיחא

ממילתא דשכיחא לא מסליק איניש נפשיה

רב אשי אמר בנכסייך ולא בפירותיהן

. בנכסייך ולא לאחר מיתה: רבי יהודה אומר

לעולם הוא אוכל פירי פירות: תנו רבנן אלו

הן פירות ואלו הן פירי פירות הכניסה לו

קרקע ועשתה פירות הרי הן פירות מכר

פירות ולקח מהן קרקע ועשתה פירות הרי

הן פירי פירות איבעיא להו לרבי יהודה פירי

פירות דוקא או דלמא עד עולם דוקא או

דלמא תרוייהו דוקא אם תמצי לומר פירי

פירות דוְקא עד עולם למה לי הא קמ"ל כיון

דכתב לה פירי פירות כמאן דכתב לה עד

עולם דמי ואם תמצי לומר עד עולם דוקא

פירי פירות למה לי הא קמ"ל אע"ג דכתב לָה פִירי פירות אי כָתב לה עד עולם אין אי

לא לא ואם תמצי לומר תרוייהו דוקא תרתי

למה לי צריכא דאי כתב לה פירי פירות ולא

כתב לה עד עולם הוה אמינא פירי פירות

הוא דלא אכיל אבל פירא דפירי פירות

אכיל להכי איצטריך עד עולם ואי כתב לה עד עולם ולא כתב לה פירי פירות הוה

אמינא לעולם אפירות קאי להכי איצטריך

פירי פירות: איבעיא להו כתב לה דין ודברים

אין לי בנכסייך ובפירי פירות מהו שיאכל

פירות מפירי פירות סליק נפשיה מפירי לא

סליק נפשיה או דלמא מכל מילי סליק

נפשיה פשימא דמכל מילי סליק נפשיה דאי

אמָרת מפירי פירות סליק נפשיה מפירי לא

סליק נפשיה כיון דאכלינהו לפירות פירי

ל) [עירובין קב: וש"גן,
 5) [סוכה נו: ממורה ט.],
 ג'עין ל: פה.],
 ד) [קדושין יע: וש"גן,

לו: וש"כן, ז) [לעיל נו.],

ק) ווע"ע תוס׳ סוכה נו:ן,

ט) [לעיל סו.],

גליון הש"ם

גמ' יד בעל השמר. כ"כ לף קסו ע"ל: תום' ד"ה

בלידה. עיין שער המלך פ"ד הט"ז מהל' סוכה

:כקופו

ובו'

ז א מיי׳ פי״ב מהלכות אישות הלכה ט ופ״א מהל' נחלות ה״ח ובמ״מ שם טור אה״ע סי׳ סט:

מוסף רש"י

בוצינא טב מקרא. משל הדיוט הול, הלותר לחבירו לך מתוכר, לו מתן לך מתוכר, לו מתל לתולסה עכשיו מלוש, לולס תלכ להימה עד הימה ותגדל, טוב לו שמיגדל ותיעשה קרל ליטלה מיד, שתל ללחר ליטלה מיד, שתל ללחר ליטלה מיד, שתל ללחר שמל לל ילטרך זה לו שמל לל ילטרך זה לוה שמל לל ילטרך זה לוה שמל לבריה ביותר משל לדבריהם יותר משל תורה. יותר משל מורה לדברים (ובחים קא.).

תוספות רי"ד לטובתי וכך כתב גם ר״ח . ז״ל דכל האי סוגיא אליבא דרב דאמר ירושת הבעל ממנה אבל אי הות דאורייתא לא היה יכול דאמר רבא האומר א"א בתק"ח כגון זו שומעים לו. פי׳ מביא ראיה שאע״פ שלא באת לידו יכול להתלק ממנה מאי כגון זו אהיכא קאי אדר"ה א"ר דאר"ה א"ר יכולה אשה שתאמר לבעלה א"נ וא"ע ותיקנו מע"י לבעלה משום . איבה והלכך יכולה אשה איבה הזכן יכולה אשה לומר כלום תקנו חכמים אלא להנאתי ולטובתי א"א בהנאה זו אלמא שתקנו חכמים לטובתו. פוזקני הכנום לפובות: ה"נ כל דין נכסי מלוג בין פירות בין ירושה תיקון חכמים הוא שתיקנו .. לטובתו של בעל ויכול . אפילו נשואה נמי. פי׳ כיון דטעמא דמילתא הוא משום דהוי תקנת חכמים שתיקנו להנאתו יכול להסתלק ממנה יאום יכול להסומק ממנה אמאי אוקמי׳ ר״י בכותב לה ועודה ארוסה אפילו נשואה נמי. אמר אביי נשואה ידו כידה. פי׳ וכיון שידו כידה הו״ל לנכסים ברשותו וכיון שהנכסים ברשותו צריך ליתן לשון מתנה ואין לשון סילוק . מועיל בהם רבא אמר לשומרת יבם. פי׳ . דין ודברים לא פליגי ובין ידו כידה אין מועיל בה לשון סילוק אלא לשון (כתובה) [מתנה] ולא נ"מ אלא לש"י דתנן ש"י שופלו כו׳. ואיפלגו אם מתה יחלוקו יורשי . הבעל דהיינו היבם עם יורשי האב וכו׳ כדלעיל יאוקי אביי פלוגתייהו בפ׳ . החולץ שנפלו לה כשהיא ידו כידה כשמת ונפלה לפני יבם ומתה עד שלא נתיבמה יורשיה ויורשי הבעל באין לירש זה מכח אחותו וזה מכח

בוצינא מב מקרא. לא כפי׳ הקונטרס דפירש דשניהן מין דלעת הוצינא ההא הישואין מתרגמינן בולינא וחרא היינו דלעת

הן דהא קישואין מתרגמינן בוצינא וקרא היינו דלעת כדמוכח בפ' הנודר מן המבושל (נדרים נא.) וקישואין ודילועין שני מינין הן כדתנן במס' כלאים (פ"ג מ"ה) נוטע אדם קישות ודלעת בתוך גומא

אחת ובלבד שיחא נוטה שער שורה זו לכאן ושער שורה זו לכאן ודלעת שורה זו לכאן ודלעת גדולה וחשובה יותר מקישואין אלא שמאחרת להתבשל והקישות ממהרת לבשל ומשל הדיוט כך הוא שאדם אוהב הקישות יותר שיהנה בה מהרה ממה שהוא אוהב דלעת ולהמתינה אע"פ שהיא טובה יותר. ר"ת":

פעמים ° מסתכנת בלידה: מבירה לא שביחא. שקשה לה למכור משום שבח בית

אביה: רב אשי אמר בנכחייך ולא בפירותיהן. (4) למאי דלית ליה לרב הפירותיהן. (4) למאי דלית ליה לרב התחתונה אשי יד בעל השער על התחתונה מימה אמאי קתני שאם מכרה ונתנה קיים בדיעבד לכתחילה נמי תמכור: פירות דוקא. ואפי׳ לא כתב עולם נקתלת כאילו כתב עולם נקתלת כאילו כתב עולם נקתלת כאילו כתב

עד עולם אבל אין לפרש דאי פירי פירות דווקא עד עולם לא מהני דהא מסיק אם תמלא לומר פירי פירות דווקא עד עולם למה לי הא קמ"ל דכיון דכתב לה פירי פירות כמאן דכתב לה עד עולם דמי משמע דעד עולם פשיטא ליה טפי דמהני אפילו כשנאמר פירי פירות דווהא:

הוה אמינא עד עולם אפירות.
פי׳ בקונטרס דהוי עד עולס
לא בשנה ראשונה ולא בשניה וקשה
לר״י דמה לי ראשונה ומה לי שניה
ועד דאפי׳ רבי יהודה מודה דפירות
גופייהו לא אכיל לעולם ואפילו לא
כתב לה עד עולם אלא דין ודברים
אין לי בנכסייך ובפירותיהן מדלא
שליג אלא בפירי פירות אלא הכי
פירושא הוה אמינא עד עולם אפירות
שבחייה ובמותה לא יאכל פירות להכי
שבחייה ובמותה לא יאכל פירות להכי
לעולם לא פירות לומר דלא יאכל
לעולם לא פירות ולא פירי פירות:
וקסבר ירושת הבעל דרבגן ועשו

חיזוק, וא״ת בפירות אמאי תנאו קיים לכ״ע וי״ל דבפירות דלא שכיחי לא עבדו רבנן מיזוק כדאמריי בריש אע״פ (לעיל נו: 120) אבל ירושת הבעל שכיחא דנכסי לאן ברזל שכיחא טפי מנכסי מלוג דאפילו ליתומה שעני אין פוחמין מממשים זוז:

שליחה של מנכסי מנוג דהפילו פירות מהיכא וליטעמיך הא דתנן רבי יהודה לימומה שעניה הין פוחמין מממשים זח:
אומר לעולם הוא אוכל פירי פירות כו' כיון האכלינהו לפירי פירות מהיכא אלא בדשיירא הכא נמי בדשייר: רבן שמעון בן גמליאל אומר כו': אמר רב הלכה כרבן שמעון בן גמליאל ולא מטעמיה מאי הלכה כרבן שמעון בן גמליאל ולא מטעמיה אילימא הלכה כרשב"ג דאמר אם מתה יירשנה ולאו מטעמיה דאילו רשב"ג סבר הלכה על מה שכתוב בתורה תנאו בטל ורב סבר תנאו קיים אוקסבר של חרבעל דרבגן שוחכמים עשו חיזוק לדבריהם יותר משל תורה

וחבר מליא והוא לשון פירות ופירי פירות:

הא קא משמע לן כו'. אין ודאי לא בעי למכתב מיהו אי לא תני הוה אמינא דאי כתב פירי פירות הוה ככותב עד עולם להכי

תני למימר דאפילו כתב פירי פירות בעינן עד עולם: חרחי למה לי. למיכתב בשטר: לעולם אפירות קאי. לא אוכל הפירות

לעולם לא בשנה זו ולא בשנים הבאות אבל פירי פירות אוכל: הכי גרסינן וליטעמיך דקסני רבי יהודה אומר כו' כיון דאכלמינהו

לפירות ולא גרסינן דאכלינהו: אלא בדשיירא גרסינן הכא נמי בדשייר. אם לא אכלן ומכרן ולקח בהו קרקע ועשתה פירות סילק נפשו

מהן ולא מן הראשונים: ורב סבר תנאו קיים. כרבי יהודה דאמרי) גבי מקדש את האשה על מנת שאין ליך עלי שאר כסות ועונה בדבר
שבממון תנאו קיים והכא אמאי יירשנה דקסבר רב ירושת הבעל דרבנן וחכמים עשו חיזוק לדבריהם יותר משל מורה להיות תנאו בעל:

בעורר. כשבא חברו זה להחזיק בחלקו מיד עמד וערער על המתנה

להסתלק למה אינו מסולק מן הכל: יד בעל השער על התחתונה. כל המוליא שטר על המוחזק בדבר מה שמפורש בשטר יכול לתבוע עליו ואם השטר סתום מורידים אותו לפחות שבמשמעות השטר. וכאו הבעל בא בתהנת חכמים על נכסי אשתו בשלשה דברים לאכול פירות ולירש ואם תמכור מכרה בטל וזו מוליאה עליו שטר שכתבת לי דין ודברים אין לי בנכסייך ולשון סילוק הוא זה והוא יכול לטעון ודחי לשון סילוק הוא אבל לא נסתלקתי אלא מפחות שבדברים חו היא המכירה אבל כל זמן שלא תמכור אוכל פירות: ואימא מפירי. מסלה נפשיה שלא יאכל פירות בחייה והוא פחות שבכולן אבל אם תמכור שמפסיד אף גוף הקרקע שהיה ראוי לירש אם תמות בחייו יהא מכרה בטל ויירשנה: בולינה עב מקרה. בולינה דלעת קטנה קרא דלעת גדולה. והאומר לחבירו קח לך דלעת קטנה בגינתי או המתן עד שיגדילו וקח גדולה טוב לו ליקח הקטנה מיד כי לא ידע מה יולד יום. אף כאן חביבה עליו אכילת פירות שהוא תדיר ומיד מביטול מכר שאינו מיד אלא לכשתמכור ושמא לא תמכור: ואימא מירושה. סליק נפשיה והוא הפחות שמא לא תמות בחייו אבל ממכירה לא סליק נפשיה שמא תמכור ויפסיד אכילת פירות שהוא עכשיו: מכירה לא שכיחא. שאין אשה רולה למכור נכסי בית אביה: רב אשי אמר. אין לך אלא דקדוק הלשון: בנכסייך. אמר לה אבל לא בפירותיהן ובעודן שלה קאמר לה דהא בנכסייך האמר ולא לאחר מיתה שבטל שמה מעליהן: איבעיא להו לר' יהודה. דתנא מרתי ובפירי פירותיהן עד עולם: פירי פירות דוהא. בהאי לישנא לחוד סגי לאסתלוקי מפירי פירות ומפירי דפירי פירות ולא בעי עד עולם ואי כתב בפירותיהן עד עולם ולא כתב בפירי פירות לא אסתלק מפירי פירות: או דלמא עד עולם דוהא. ובעד עולם תליא מילתא ובפירי פירות לא בעי למיכתב ואי כתב מפירי פירות ולא כתב עד עולם לא איסתלק מפירי דפירי פירות או דלמא תרוייהו דוקא: עד עולם למה לי. למיתני מתני׳ הואיל ולא לריך למיכתביה: הא קא משמע לן כו'. והכי קאמר עד שיכתוב ובפירי פירותיהן היינו עד עולם: פירי פירות למה לי. למיתני מתני' ליתני בפירותיהן עד עולם הואיל וביה

הגהות הב"ח

(מ) תום' ד"ה רב אשי וכו' למאי דלים ליה. נ"ב עיין בפרק גט פשוט דף קסו תוס' ד"ה אר"ל ועיין בצ"ח:

תוספות רי"ד (המשך) דמתני׳ דאמר ה״ז אוכל פירות לאו משום גריעותא דלשון דין ודברים הוא אלא משום דלא פריש ממאי סילק ואמרי׳ ידה על . התחתונה כדנפרש לקמן אינה יכולה לומר לו הכל נסתלקת והלכך מה לי קנו מידו ומה לי לא קנו אלא אברייתא קא מבעיא ליה דקתני דלא אמר כלום וטעמא משום אמרי׳ לא קנה בחליפין הללו כלום [דהא] לא אמר עליהן אלא לשון דין ודברים א״ד אין חליפין באין אלא לדבר שיש בו ממש שזה קונה את הסודר ומקנה לו את החפץ המכר או המחוה ועל ומתנה גמורה היא אבל רבינו האי גאוז ור"י זצ"ל פרשו דאברייתא בכותב לאשתו ועודה ארוסה קאי י וכפתרון המורה נ״ל דאי מדין ודברים קנו מידו הא אהני האי לישנא למתניתין בכותב ועודה והכי ארוסה. ארוסה. והכי וווע כ מפירות קנו מידו ולא מגופה של קרקע קרקע י. ומדקאמר מדין ודברים הקנין מועיל לו כלום. ורב י . צמח גאון ורב נחשון גאון וזה הפתרון יתכן דדין הנשואה ככל אדם שהוא שותף עם חבירו בשדה: א"כ למה כתב לה דין ודברים אין לי בנכסיך וכו׳. ותימא ליה מכל מילי סליקת נפשך. פי׳ כיון דאוקמת דבלשון זה יכול למה אינו מסתלק מן . הרל אמר אריי יד רטל שהשטר סתום אנו מורידין . אותו לפחות ממשמעותו מגופא לא סליק נפשיה . פי' שיותר הוא חשוב פי שיות הוא חשוב הגוף מן הפירות. אמר אביי בוצינא טב מקרא. . פי׳ הפירות מצוין תדיר

תמכור והלכך המכר הוא הגרוע: ואימא מירושה סליק נפש" ממכירה לא סליק נפש"ה פ" שהיא תוכל למכור נכסיה מיד ותפסידנו הפירות והגוף א"כ הירושה גרוע מן המכר. אמר אביי מיתה שכיח מכירה לא שכיח וכי מסלק איניש נפשיה ממילתא דל"ש. פ" שאין עשויה למכור בנכסי אביה. רב אש" אמר בנכסייך ולא בפירותיהן בנכסייך ולא לאחר מיתה. פ"ר רב אש" ידיק לישנא אמאי לא איסתלק מפירות ומירושה מסתמא עד שיפרש. דכי אמר דין דוברים אין לי בנכסייך הכי משמע מגוף מסתלק אבל לא מן הפירות וגם כ"ז שהן נכסייך. אבל לא"מ בטל שמה מעליהן הלכך מסתמא לא נסתלק אלא אם מכרה ונתנה: ר"" אומר לעולם הוא אוכל פ"פ וכר. אלו הן פירות ואלו הן פ"פ הכניסה לו קרקע ועשת לו פירות ה"ה פירות מכר הפירות ולקח מהן קרקע

313

ולב״ה חזקה קמייתא עדיפא ופליג רכא אדאביי ואמר דאם נפלו לה כשהיא תחתיו דבעל כ״ע ידו של בעל עדיפא ולב״ה חזקה קמייתא עדיפא ופליג רבים מיד הבעל הו״ל ידו כידה והוא זוכה בנכסים והוא יורשה הכל שבחזקתו מידה וכשמת אע״ג דגריע יד היבם מיד הבעל הו״ל ידו כידה והוא זוכה בנכסים והוא יורשה הפסק לקמן עומדים ומתני דנפלו לה כשהיא ש״י. ע״ בפסקי בפ׳ החולץ (והרב פ״ נ״מ לש״י בענין אחר וע״ הפסק לקמן בהל׳ מי שמת והניח אשה ובע״ח א הל׳ כאביי דידו כידה או הל׳ כרבא דידו עדיפא מידה). איבעיא להו קנו מידו מהו רב יוסף אמר מידו ור״נ אמר מגופא של קרקע קנו מידו מכי אמימר הל׳ מגופא של קרקע קנו מידו מכי המורה דאברייתא דלעיל קאי דתניא האומר לחבירו וכיז אבל במתני "לא מהני קנין ליפות כחה דהא באמירה ובלא לשון מתנה סגי לאסתלוקי אפילו מגוף הקרקע היכא דפריש וכדקתני סיפא וטעמיה